

การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา

Policy Implementation by Good Governance in Sub - District Administrative Organizations, Chachoengsao Province

ณัฐปคัลภ์ ญาณมโนวิศิษฐ์

ประธานสมาคมอาจารย์และข้าราชการ :

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

E-mail : phokao1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประการแรก ศึกษากระบวนการนำหลักธรรมาภิบาล และปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ประการที่สองเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และ ประการที่สาม เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยโดยใช้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกตามคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 และการวิเคราะห์ข้อมูลพหุคูณถดถอยแบบปกติ

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความพร้อมรับผิด และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.71

ความสำคัญ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) ปรากฏว่า พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัยเท่านั้นที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านการบริหาร 3) ปัจจัยด้านการมอบหมายงาน

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ กฎระเบียบ ระบบอุปถัมภ์ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน เทคโนโลยีอุปกรณ์และโครงสร้างขององค์กรส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้อเสนอแนะ คือ องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องนำหลักธรรมาภิบาลตามนโยบายของชาติมาประยุกต์ใช้ โดยคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่นทุกด้านและควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของหลักธรรมาภิบาลต่อไป

Abstract

This research has the objectives to study the levels and influential factors affecting such implementation and to suggest the appropriate approaches of good governance application in sub-district administrative organizations, chachoengsao province. This research adopts both qualitative and quantitative methodologies. The qualitative one used by analyzing document and in-depth interviews with 25 local administrative organizations executives. The quantitative research is carried out by using the questionnaires to question the concerned examples from 74 sub-district administrative organizations by application of Pearson statistical correlation method. The designated level of significance is at 0.05. This research also uses the multiple regression analysis to predict the possible factors that influence to the implementation of good governance principles.

Quantitative result can be summarized that the levels achieved in policy implementation is at good levels in all six variables: the rule of law, ethics, transparency, participation, accountability, and value of money. The hypothesis test shows that the factors affecting good governance implementation are the delegation, participation of citizen, promotion of good governance, executive and knowledge performance. Qualitative research shows that problems, obstacles, limitation and supportive factors of good governance line in implementation agencies, budgeting, rule, patronage system, knowledge and participation of citizen, technology and organization structures. It is suggested that local administrative organization should carry out the research in connection with the cost – efficiency of good governance principles.

Keywords : Policy Implementation by Good Governance / Sub – District Administrative Organizations

บทนำ (Introduction)

มาตรา 74 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้ว่าบุคคล ผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมอันวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล (รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550: 2) ประเทศไทยจึงมีความตื่นตัวในเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลทั่วโลกให้ความสนใจและยอมรับนำมาปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม สุจริต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

แสดงให้เห็นว่า รัฐต้องมีการจัดระบบราชการและงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพตลอดจนให้ความสนใจกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงเพราะธรรมาภิบาล คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารราชการ และการบริหารในภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ อีกทั้งเพื่อเป็นเครื่องหมายรับประกันถึงความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบราชการ และการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์การ โดยเน้นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากที่สุด นำไปสู่การบรรลุพันธกิจขององค์กรที่ตั้งไว้ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบราชการถือว่ามีความสำคัญสำหรับทุกประเทศที่กำลัง

พัฒนาที่ต้องการความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB. 2005) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยการนำหลักธรรมาภิบาล เข้าไปควบคู่ในการช่วยเหลือ นอกจากนี้แม้แต่องค์กรสหประชาชาติ (United Nations. 1997) ยังได้ย้ำถึงเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารบ้านเมืองมาตลอด นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลยังเป็นกระแสหลักในปัจจุบัน และกับประเทศต่างๆ ที่นำไปใช้ ฉะนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะควรศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนวิธีการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลนำมาใช้ในการบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันมีอยู่ 5 รูปแบบ แบ่งออกเป็นรูปแบบทั่วไป 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งการปกครองแบบท้องถิ่นที่มีมากที่สุดคือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (โกวิทย์ พวงงาม, 2550: 32) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่สะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะกระจายอำนาจสู่หน่วยการบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล และประชาชนได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวคิดและกระแสประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำบลจะมีมากขึ้นโดยผ่านผู้แทนของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เป็นที่เชื่อได้ว่าความเจริญและการพัฒนาในทิศทางที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะส่งผลให้เกิดความเจริญและการพัฒนาทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมในภาพรวมของประเทศต่อไป (ทับทิม วงศ์ประยูร และพรทิพย์ คำพอ, 2544: 56)

องค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมีฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวได้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการปฏิรูปการเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (ประหยัด หงส์ทองคำ, 2554: 93)

จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก และเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้เป็นจังหวัดปริมณฑล จากการเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานครและโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกมีผลต่อการพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา เพราะจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเกษตรกรรมการประมง การบริการและกิจการประปาของชุมชน พื้นที่ส่วนนี้ นับว่ามีศักยภาพค่อนข้างสูงด้านอุตสาหกรรมโดยมีการเคลื่อนย้ายกิจการจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมหลายประเภท ทั้งที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรไฟฟ้า ประกอบรถยนต์กระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่างๆ อำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่หนาแน่นมากซึ่งได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอบางปะกง อำเภอพนมสารคาม และอำเภอบ้านโพธิ์ โดยมีนิคมอุตสาหกรรมทั้งหมด 3 แห่งคือ นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ และนิคมอุตสาหกรรมทีเอฟที โรงงานประกอบรถยนต์โตโยต้า ทางด้านภาคบริการ ได้มีการลงทุนทางธุรกิจการค้า การจ้างแรงงานการโรงแรม สถานบริการ เป็นต้น สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีความโดดเด่นเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประเทศและนานาชาติ ทั้งยังเป็นชุมชนเมืองที่อยู่ใกล้

สนามบินสุวรรณภูมิซึ่งจะเป็นตัวเร่งขยายความเจริญเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

จังหวัดฉะเชิงเทรามีเขตการปกครองอำเภอ 11 อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล 74 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล 2 ขนาด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ในช่วงที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ประชาชนส่วนใหญ่ต้องอาศัยการปฏิบัติงานราชการและการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนได้รับการตอบสนองต่อความต้องการได้ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน โดยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังถูกกล่าวหาว่าบริหารราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง การทุจริตคอร์รัปชัน การหาผลประโยชน์จากตำแหน่ง การประมุลงานจัดซื้อจัดจ้างอย่างมากมาย มีข้อมูลการกล่าวหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่ามีการกระทำการทุจริตระหว่างปี พ.ศ. 2543 -2550 พบว่ามีเรื่องที่ถูกกล่าวหาถึง 5,808 เรื่อง โดยมีผู้ถูกกล่าวหาจำนวน 9,267 คน (โกวิท พวงงาม, 2553: 8-9)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้เมื่อมีหลักธรรมาภิบาลหรือแนวทางปฏิบัติในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีแล้ว เหตุใดทำไมการบริหารราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลจึงถูกสังคมมองว่าการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน ความรับผิดชอบและความคุ้มค่าซึ่งแสดงว่าการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลและการนํานโยบายไปปฏิบัติและแสวงหาแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาส่งเสริมการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา
4. เพื่อแสวงหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา” ได้มีสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยด้านการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรอบแนวคิดที่ใช้วิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดตามทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) การกำหนดกรอบแนวคิดการนํานโยบายไปปฏิบัติ

และลักษณะของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลสำเร็จต่อการนำหลัก
ธรรมาภิบาลไปปฏิบัติว่ามีอยู่อย่างมากมาย ซึ่งแบ่งเป็น
ปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายธรรมา
ภิบาลไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 ปัจจัยด้านการมอบหมายงาน
 - 1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.3 ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบ

บริหารงาน

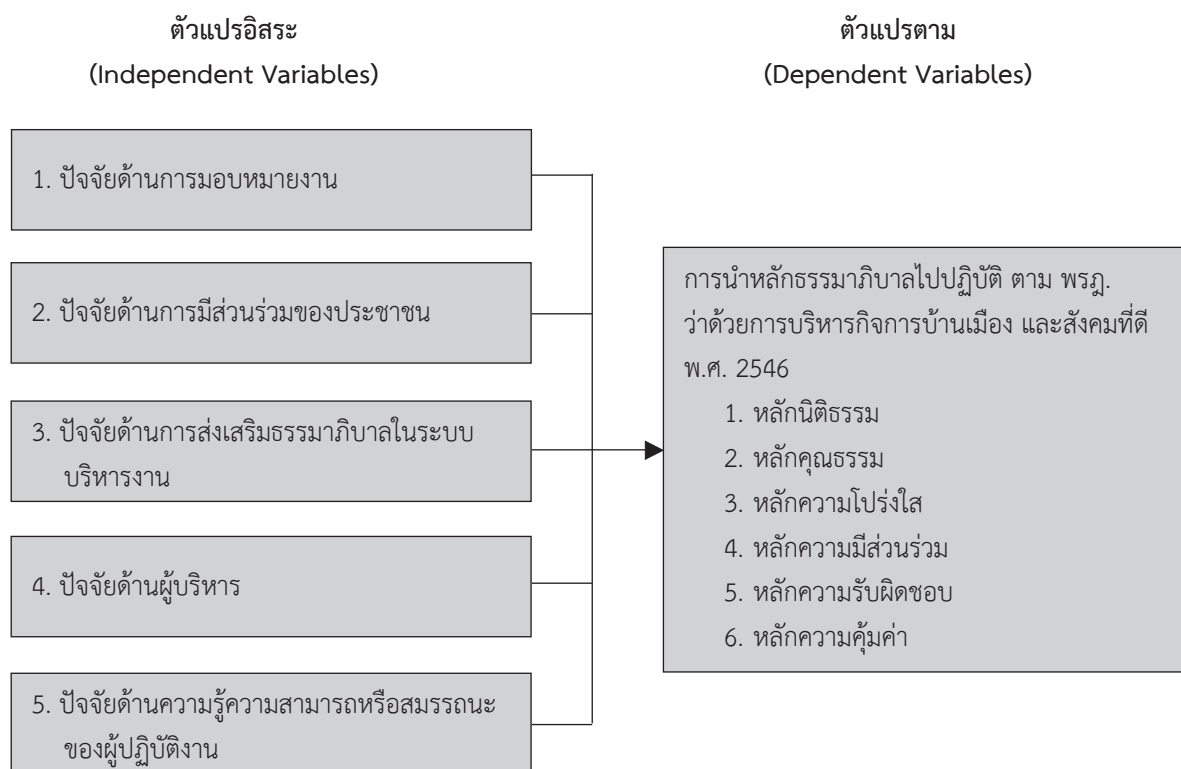
- 1.4 ปัจจัยด้านผู้บริหาร
- 1.5 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะ

ของผู้ปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไป
ปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546
ได้แก่ หลักการ 6 ประการดังนี้ คือ

- 2.1 หลักนิติธรรม
- 2.2 หลักคุณธรรม
- 2.3 หลักความโปร่งใส
- 2.4 หลักความพร้อมรับผิด
- 2.5 หลักการมีส่วนร่วม
- 2.6 หลักความคุ้มค่า

ผู้ศึกษาวิจัยได้สังเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิด
การนำนโยบายไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น
แผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา” สามารถมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล ทราบความความสัมพันธ์ของปัจจัยการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ได้ทราบแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. นำผลการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลของไทยในอนาคต
4. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจค้นคว้าศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติหรือองค์กรอื่นๆ ต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

1. วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เป็นส่วนของการออกแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ได้แก่

ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรและการบริหารงานตามแนวทางธรรมาภิบาลในองค์กร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา” ประชากรในการศึกษา คือ

องค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งหมด 74 แห่ง โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดกลาง 10 แห่ง และขนาดเล็ก 64 แห่ง

แบ่งการปกครองเป็น 11 อำเภอได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา, อำเภอบางคล้า, อำเภอแปลงยาว, อำเภอบางน้ำเปรี้ยว, อำเภอบางปะกง, อำเภอบ้านโพธิ์, อำเภอพนมสารคาม, อำเภอรสาธิน, อำเภอสนามชัยเขต, อำเภอคลองเขื่อน และอำเภอท่าตะเกียบ

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จากการศึกษาประชากรข้างต้น ทำให้สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล มีประชากรจำนวน 5,464 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 546 คน ตามหลักการ ทาโร ยามาเน (10%) โดยมีรายละเอียดดังนี้
อบต.อ.เมือง 144 คน อ.บางคล้า 49 คน อ.แปลงยาว 21 คน
อ.บางน้ำเปรี้ยว 56 คน อ.บางปะกง 42 คน อ.บ้านโพธิ์ 84 คน
อ.พนมสารคาม 48 คน อ.รสาธิน 21 คน อ.สนามชัยเขต 32 คน
อ.คลองเขื่อน 35 คน อ.ท่าตะเกียบ 14 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น และตัวแปรตามเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านการมอบหมายงาน

2.1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1.3 ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลใน

ระบบบริหารงาน

2.1.4 ปัจจัยด้านผู้บริหาร

2.1.5 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับของการหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักการ 6 หลักการ คือ

2.2.1 หลักนิติธรรม

2.2.2 หลักคุณธรรม

2.2.3 หลักความโปร่งใส

2.2.4 หลักความรับผิดชอบ

2.2.5 หลักการมีส่วนร่วม

2.2.6 หลักความคุ้มค่า

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดในการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยทำการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวเสนอผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือในลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้สำหรับสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความเห็นของผู้บริหารและข้าราชการระดับปฏิบัติการในองค์การบริหารส่วนตำบล และใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ตามความเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ

3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัย มีการจัดทำเป็น 2 ชุด ได้แก่แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจและการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ซึ่งใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติเป็นคำถามแบบตรวจรายการ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีคำตอบ 5 ระดับ

และตรวจให้คะแนนโดยพิจารณาดังนี้

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นคำถามแบบตรวจรายการ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีคำตอบ 5 ระดับ และตรวจให้คะแนนโดยพิจารณาดังนี้

แบบสอบถามข้างต้นเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Ended Questionnaires) ซึ่งเป็นคำถามที่มีคำตอบ ให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตน โดยมีการจัดทำแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ตามแบบ Likert Scale ดังต่อไปนี้

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรค ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะและแนวทางที่จะสามารถนำมาพัฒนาปรับปรุง เพื่อส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

4.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ในข้อคำถาม ผู้วิจัยจะพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่จะใช้กับการศึกษาวิจัย และได้นำไปทดสอบแบบสอบถามว่าสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ และมีความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity)

โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านได้แก่

1. ศ.ดร.ติน ปรัชญพฤทธิ์
2. รศ.ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี

3. รศ.ดร.ธีรวิทย์ โสภิชญกุล

4. ดร.กิตติ เป่าเปี่ยมทรัพย์ นายกองค์การบริหาร
จังหวัดฉะเชิงเทรา

5. นายสุรพล ชุมกุล นายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเสม็ดเหนือ

ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้วิธีการของ
IVC และปรับแก้ไขตามคำแนะนำ จนได้แบบสอบถามที่
สมบูรณ์โดย คำนวณหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม
(Item-Variable Congruence Index) หรือ IVC ตามสูตร

$$IVC = \frac{\sum R}{n=1}$$

โดย R = ค่าคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนลงความเห็นต่อ
ข้อคำถาม

n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ลงความเห็นต่อข้อคำถาม

4.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)
ของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบล
นอกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
(Reliability) อย่างน้อย 30 ชุด ซึ่งเพียงพอสำหรับการทดสอบ
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการหาค่าสถิติในการวิจัย
ครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้
ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับก่อนลงรหัสข้อมูล
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มาประมวลผลตาม
วัตถุประสงค์ รวมถึงการทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้
ในบทที่ 1 ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการนำ
หลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในการดำเนินงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทราตามความเห็นของ
ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ โดยวิธีการหาความถี่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)
ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จาก

การตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงพฤติกรรม
ใดก็แสดงว่าลักษณะ การปฏิบัติที่ตรงตามสภาพที่เป็นจริง
แบบนั้น โดยผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตาม
แนวคิดของเบสท์ (Best) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 แสดงว่า มีระดับธรรมาภิบาล
ในการดำเนินงานในระดับต่ำมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 แสดงว่า มีระดับธรรมาภิบาล
ในการดำเนินงานในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 แสดงว่า มีระดับธรรมาภิบาล
ในการดำเนินงานในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 แสดงว่า มีระดับธรรมาภิบาล
ในการดำเนินงานในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 –5.00 แสดงว่ามีระดับธรรมาภิบาล
ในการดำเนินงานในระดับมากที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของ
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ
โดยวิธีการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ($S.D.$) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย
จากการใช้สูตรการหาอันตรภาคชั้น ดังข้อ 1.

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบ
สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ
กับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหาร
ส่วนตำบล

5.4 การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ ระหว่าง
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับผล
การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วน
ตำบลเพื่อทำนายความเป็นไปได้ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำ
นโยบายไปปฏิบัติทั้ง 5 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย

6.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาเอกสารวิชาการ เช่น หนังสือ
บทความ งานวิจัย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview)

6.2.1 การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกฯ รวมทั้งสิ้น 25 คนซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เช่นกัน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ในส่วนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล และข้อเสนอแนะในแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล

6.2.2 วิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตของการสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นสอบถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

1. แนวทางการบริหารงานโดยนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล
4. ข้อเสนอแนะถึงแนวทางที่จะสามารถนำมาพัฒนาปรับปรุงเพื่อส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Results and Discussion)

สรุปผล (Conclusion)

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติและแสวงหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาล

ไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 79.6 ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 20.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในฝ่ายการศึกษาและฝ่ายสาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ 27.7 ปฏิบัติงานในสำนักปลัด คิดเป็นร้อยละ 21.8 ปฏิบัติงานในกองคลัง คิดเป็นร้อยละ 17.4 ปฏิบัติงานในฝ่ายช่าง คิดเป็นร้อยละ 15.4 กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 14.3 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.0 ระดับต่ำกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 31.7 ขณะที่ระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีอายุงานระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.9 อายุงานระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.0 อายุงานระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.7 อายุงานระหว่าง 16 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.4

ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์พบผลดังนี้

ในภาพรวมทั้ง 5 ปัจจัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 สำหรับการวิเคราะห์เป็นรายปัจจัยพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.61-3.84 โดยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงานเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 3.84

รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยการมอบหมายงาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83, 3.82 และ 3.70 ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา ทราบถึงการที่รัฐได้กำหนดให้องค์การภาครัฐนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถอธิบายสรุปผลได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าโดยส่วนใหญ่เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลด้านการหลักนิติธรรม มาใช้บริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลของตน โดยที่ผู้บริหารต้องศึกษากฎหมายและระเบียบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ และข้อบังคับเป็นที่ยอมรับของประชาชน และการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับของทางราชการให้เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น

2. หลักคุณธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าโดยส่วนใหญ่เห็นพร้อมในการนำหลักธรรมาภิบาลด้านการหลักคุณธรรมมาปฏิบัติ คือ การเริ่มจากผู้บริหารต้องมีหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารและข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบ ซื่อสัตย์ ยุติธรรมระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าโดยส่วนใหญ่เห็นพร้อมในการนำหลักธรรมาภิบาลด้านการหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารองค์การบริหารพยายามที่จะเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมาโดยให้มีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน

4. หลักความมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าโดยส่วนใหญ่เห็นพร้อมในการนำหลักธรรมาภิบาลด้านการหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความเห็น

ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและมีส่วนร่วมทุกมิติ มีการเคารพการตัดสินใจของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในพื้นที่บริการ และสนองตอบความต้องการตามเงื่อนไขของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด เปิดช่องทางหรือโอกาสให้ประชาชนรับรู้เสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. หลักพร้อมรับผิดชอบจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าโดยส่วนใหญ่เห็นพร้อมในการนำหลักธรรมาภิบาลด้านการหลักความพร้อมรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามกฎหมายและฝ่ายบริหารต้องมีความกล้าหาญที่จะพร้อมยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

6. ด้านความคุ้มค่าจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าโดยส่วนใหญ่เห็นพร้อมในการนำหลักธรรมาภิบาลด้านการหลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของงานในทางบวกให้เกิดความคุ้มค่ากับต้นทุน และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน องค์การและส่วนรวมโดยยรณรงค์ให้บุคลากรใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัดใช้และคุ้มค่า

1.3 ผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน ที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วน

ตำบลพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงานส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านมอบหมายงาน

เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านกับองค์ประกอบในแต่ละหลักธรรมาภิบาลแต่ละหลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิดและ หลักความคุ้มค่า พบผลที่สำคัญเพิ่มเติมดังนี้

1. ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์สูงสุดกับหลักความโปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
2. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะมีความสัมพันธ์สูงสุดกับหลักคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
3. ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์สูงสุดกับหลักการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
4. ปัจจัยการมอบหมายงานมีความสัมพันธ์ต่ำสุดกับหลักการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการมอบหมายงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน ผู้บริหาร และความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ (Multiple Regression Analysis = MRA)

ก่อนที่จะทำการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการมอบหมายงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน ผู้บริหาร และความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตัวแปรทำนายประกอบด้วย ปัจจัยการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน และตัวแปรตาม

ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้วิธีการหา Correlation Matrix เพื่อหาความสัมพันธ์ $r \geq 0.8$ สูงหรือไม่ ซึ่งมีผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์สูง $r \geq 0.8$ และเป็นบวก (+) แสดงถึงการมีสถานะ Multicollinearity จำเป็นต้องตัดตัวแปรหนึ่งในคู่นั้นออกจากสมการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการวิเคราะห์ สามารถแสดงผลความสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ในภาพรวมพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิสระทั้ง 5 อยู่ในระดับต่ำ มีค่าระหว่าง 0.35 ถึง 0.073 จึงไม่เกิดสถานะ Multicollinearity ทำให้ตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis = SRA) เพื่อคัดเลือกตัวแปรวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายทุกตัว ประกอบด้วยตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบบริหารงาน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน และตัวแปรตามจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มี 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล เรียงลำดับได้แก่ ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร และลำดับที่ 3 ปัจจัยการมอบหมายงาน

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา” ในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบล ก็พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

3 อย่างด้วยกันตามลำดับดังนี้ คือ 1) ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะในการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 3) ปัจจัยการมอบหมายงาน เพราะเมื่อพิจารณาตามผลการวิจัย รัฐบาลหรือองค์กรต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรในการบริหารอันดับแรกก็คือ บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มีทัศนคติที่ดีในการให้บริการประชาชน หมั่นฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สูง ส่วนผู้บริหารก็ยิ่งมีความสำคัญเพราะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดงบประมาณ ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา นำมาซึ่งความสำเร็จของงานองค์การบริหารส่วนตำบล นั่นก็คือการมอบหมายงานที่ชัดเจนมีผู้รับผิดชอบและพร้อมรับผิดชอบถ้าหากงานที่มอบหมายนั้นเกิดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติของตัวเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นทำแทนก็ตาม เพราะการมอบหมายงานหรือมอบอำนาจผู้มอบอำนาจยังต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้รับมอบอำนาจ ฉะนั้นต้องมอบหมายให้ชัดเจนและกำกับดูแลตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีคู่มือปฏิบัติงาน การมอบหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีส่งเสริมให้สนับสนุนให้บุคลากรไปศึกษาอบรมเพิ่มพูนความรู้ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และข้าราชการ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ที่ว่าด้วยการบริหารราชการบรรลูปเป้าหมายดังต่อไปนี้หรือไม่

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546)

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกวิทย์ พวงงาม. 2545. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ทับทิม วงศ์ประยูรและพรทิพย์ คำพอ. 2544. สังคมกับเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ถวิลวดี บุรีกุล, วันชัย วัฒนศัพท์, ดินตันปรัชญพฤทธิ์, พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พัชรีย์ สิโรตส และอัมพร อารงลักษณ์. 2545. การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2540. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กรุงเทพฯ: ฝ่ายการพิมพ์และเผยแพร่ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์.
- Asian Development Bank. 2005. Country Governance Assessment Philippines. Publication stoc No.010905.ADB
- World Bank. 1996. WBI Governance & Anti-corruption – Worldwide. Washington DC.